ט)**רבי** יוחנן וסביא אמרי אין מקבלין גרים מן התרמודיים. תימה היכי פליג ר' יוחנן אתני הנכיא ושמא סבר ר' יוחנן שלא אמרה תני מעולם: **קא** פסיק ותני אפי' מתרמוד. תימה דלמא לגד מתרמוד כדאמרי' בפ"ק דגיטין (דף ו.) לא לגר מבבל:

אמוראי נינהו ואליבא דרבי יוחנן. דהיינו דסבר אין מקבלים גרים מן התרמוד ניח ליה אליבא דרבי יוחנן שתהא הלכה כסתם משנה ג"כ סבר מן העובדי כוכבים טהורים לגד מתרמוד ומיהו ע"כ צ"ל דל"ל הלכה כסתם משנה דהא קסבר עובד כוכבים ועבד הבא על ישראלית הולד ממזר וסתם מתני' דהאומר (קדושין דף סו:) סברה דהולד כשר דלר"ע דוקא דאמר אין קידושין תופסין במייבי לאוין הוא דהוי ממזר מעובד כוכבים ועבד כדמוכח בפרק עשרה יוחסין (שם עה: ושם) ומתני' דהאומר סוברת דקידושין תופסין במייבי לאוין דקתני כל מקום שיש קידושין ויש שם עבירה כגון ממזרת ומתיה לישראל וא"כ אין ממזר מעובד כוכבים ועבד והא דקתני התם כל מי שאין לה עליו קידושין אכל יש עליה קידושין מעל אחרים הולד ממזר הייבו כמו שמפרש התם ואחו היא כגון הבא על אחת מכל עריות שבתורה ולא מעובד כוכבים ועבד נמי אע"ג דעובד כוכבים ועבד נמי אין לה עליו קידושין ויש עליה קידושין מעל אחרים וכה"ג איכא בגמרא ואע"ג דאיכא סתמא אחרינא לקמן בפרק אלמנה (דף סט:) דסברה דיש ממזר מעובד כוכבים ועבד מ"מ מאי אולמיה דהך סתמא מהך סתמא דכה"ג פריך בריש שבועות (דף ד.) ובמרובה (כ"ק סט:) וכבמה דוכתי והכא דפריך ומי ס"ר יוחנן הכי הוה מצי למיפרך מסתם דמתני' דפרק האומר אלא דניחא ליה למיפרך ממתני' דגדה דאמר רבי יוחנן בהדיא דמקבלים גרים מן התרמוד ולעיל אמר דאין מקבלים ועוד דמתני' דגדה אלימא טפי לאקשויי מינה משום דהתם מוכח דלא בא עליהם עובד כוכבים ועבד דאי בא עליהם אמאי כתמיהן טהורים וליכא למימר משום דסברה דהולד כשר דבתר עובד כוכבים ועבד אדינן ליה דהא משמע דאתיא נמי כרבי יהודה דאיירי בריש ובדי יהודה על כרחך סבר דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר כדפי' לעיל גבי מה לאלמנה שכן היא עצמה מתחללת: **בשלמא** ל"ש"ד משום עבדי שלמה קסבר כו'. וא"ת ג"ל למיתני טעמא משום ממזרות הוה ליה למימר משום עבדי שלמה דעבדים אסורין בישראלית וי"ל דמסתמא נתייאשו הבעלים מהם ואיכא למ"ד בפ' השולח (גיטין לט:) נתיאשתי מפלוני עבדי אינו צריך גט שחרור: **קסבר** עובד כוכבים ועבד הבא **על בת ישראל הולד ממזר.** וכן בפ' החולץ (לקמן מה. ושם) סוגיית דהש"ס אזלא דר' יוחנן אית ליה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר מ"מ נראה אמת דלרבי יוחנן הולד כשר דבכל דוכתי קי"ל דרבי יוחנן אית ליה כסתם משנה ופתם משנה דהאומר (קדושין סו:) סברה דהולד כשר אע"ג דמתני' דפרק אלמנה (לקמן סט:) סברה דהולד ממזר מעובד כוכבים ועבד מ"מ נראה לסמוך טפי אסתמא דמתני' דהאומר [משום דמיתניא נמי הילכתא פסיקתא דקדושין] (ג) וכיוצא בה קרי הלכתא פסיקתא בהגוזל קמא (ב"ק קב.) וכל הנהו דסברי הולד ממזר אתו כר"ע כדאמרינן בעשרה יוחסין (קדושין עה:) וסברי לה כר"ע דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר והתם נמי משמע דרבי יוחנן משום ר' ישמעאל סבר הולד כשר וא"ת והיכי פשיטא ליה התם דלר"ע הוי ממזר מעובד כוכבים ועבד דלמא גמר מאשת אב או מאנוסת אביו דלא תפסי בה לדידיה [אבל לאחריני תפסי] לאפוקי הני דלא תפסי לא לדידיה ולא לאחריני דהכי איכא מ"ד בפ' החולץ (לקמן מה:) וי"ל דתנן בהדיא בפ' אלמנה (לקמן סט:) דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר וע"כ ר"ע היא וא"ת בשלמא מעבד הוי ממזר דבעבד איכא לאו אלא מעובד כוכבים אמאי הוי ממזר ב"ד של שם גזרו ומדאוריתא כיאת היתר היא וי"ל אע"ג דכיאת היתר היא מדאוריתא בלעגא מ"מ כיון דלא תפסי בה קידושין הוי ממזר כמו בעבד דאפילו ר"ש התימני היה מודה אי לאו משום דלא תפסי בה קידושין לא לדידיה ולא לאחריני והואיל דמעבד הוי ממזר לר"ע (ד) דאע"ג דלא תפסי ביה קדושין לא לדידיה ולא לאחריני ה"ה מעובד כוכבים אע"ג מדרבנן ובכל מקום מזכיר עובד כוכבים אגב עבד כמו שמזכיר אלוה אגב גרושה בכל דוכתי ובאלו הן הליקין (מכות יג.) והראשון עיקר: **פסוק** זה שר העולם אמרו. קשיא לר"ת דעשה הפייט (הסר המשרת נער נקרא הוא מטטרון הנכבד והגורל אלמא מטטרון הוא שר העולם שנקרא נער וכפייט אחר יסד מוקף מטטרון שר הנהפך לאש מנאר משמע דחנוך הוא מטטרון ואי אפשר שיהיה חנוך שר העולם דכפרק אלו טרפות (חולין ס. ושם) אמר דנשמת ימי בראשית פתח שר העולם ואמר ישמח ה' במעשיו וחנוך לא היה במעשה בראשית וי"ל דמטטרון אין זה שר העולם והא דנקרא נער לא משום דכתיב נער הייתי וגם זקנתי אלא (ה) נער שכן היה שמו ובפסיקתא (ו) גם' שמות של מטטרון מונה נמי נער (ז) ועוד לאגדות מולקות זו על זו דבבראשית רבה ר"ח דחנוך מת (ח) כדאמרינן' כי לקח אותו (בראשית ה) המית יתיה וברים מסכת דרך ארץ (ט) משמע דנכנס לג"ע בחייו: **עובד** כוכבים שקדש בזמן הזה חוששין לקידושין הייבינן בו'. פי' בקונטרס דקסבר עובדת כוכבים שילדה מישראל הולד ממזר ומותרת דבכמה משניות מוכח דאין ממייחס אלא אחריה דתנן לקמן בפ"ב (ד' כב.) מי שיש לו בן מכל מקום [פוטר אשת אביו מן הייבום] חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן העובדת כוכבים ותנן נמי בפרק האומר (קדושין סו: ושם) דולד שפחה ועובדת כוכבים כמותה ולא הוי ממזר ונראה דלא קשיא כל כך דהנהו משניות סברי דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר וה"ה איפכא ורב אסי סבר כר"ע דאמר אין קידושין תופסין במייבי לאוין והולד ממזר מעובד כוכבים ועבד (י) והוה אדין הבא על שפחה ועובדת כוכבים ונראה דטעמא דרב יהודה אמר רב אסי משום בנות בנות וליתא בנתיה דההוא דרא אינטרוי אינטרוי ועל כרחך רבי יוחנן דאמר וכולן לפסול לא משום שבאו על העובדות כוכבים דהא בפ' שני (לקמן נב. ושם) בהדיא סבר כשמואל דאין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה אלא משום בנות הוא דקאמר לפסול וליתא ליה דאינטרוי אינטרוי ואע"ג דרב יהודה אית ליה בהשולן (לקמן מה.) דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר הכא משמיה דרב אסי קאמר: **בדוכתא** דקביעי. דבדוכתייהו הוו רובא מעשרת שבטים ולא כמו שפירש בקונטרס משום דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי דאי אזיל איהו לגבה כל דפרים מרובא פרים כדאמרינן בסוף פרק קמא דכתובות (דף טו.): ואין

ט)קפסיק ותני מבין העובדי כוכבים ואפי' מן תרמוד ואמר רבי יוחנן זאת אומרת מקבלין גרים מתרמוד וכי תימא זאת ולא ס"ל ט)והא אמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ט)אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן מתרמוד מאי טעמא לא פליגי בה רבי יוחנן וסביא חד אמר משום עבדי שלמה וחד אמר משום בנות ירושלים בשלמא למ"ד משום עבדי שלמה קסבר ז)עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר אלא למ"ד משום בנות ירושלים מאי היא פליגי בה רב יוסף ורבנן ותרוויהו משמיה דרבה בר בר חנה חד אמר תריסר אלפי גברי ושיתא אלפי קשתויי וחד אמר תריסר אלפי גברי ומנייהו שיתא אלפי קשתויי בשעה שנכנסו עובדי כוכבים להיכל הכל נפנו על כסף וזהב והם נפנו על בנות ירושלים שנאמר ז נשים בציון ענו בתולות בערי יהודה אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן פסוק זה שר העולם אמרו 2 נער הייתי גם זקנתי מאן אמריה אילימא קודשא בריך הוא מי איכא זקנה קמיה ואלא דוד אמריה מי קשיש כולי האי אלא ש"מ שר העולם אמרו ואמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב 3 ידו פרש צר על כל מחמדיה זה עמון ומואב בשעה שנכנסו עובדי כוכבים להיכל הכל נפנו על כסף וזהב והם נפנו על ס"ת אמרו זה שכתוב בו 4 לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' ישרף באש 5 צוה ה' ליעקב סביביו צריו ט)אמר רב כגן הומניא לפום נהרא אמר רב יהודה א"ר אסי עובד כוכבים שקידש בזמן הזה חוששין לקדושין שמא מעשרת השבטים הוא והא כל דפריש ט)מרובא פריש בדוכתא דקביעי דאמר רבי אבא בר כהנא ט)וינחם בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי חלח זה חלזון וחבור זו

מסורת הש"ס

א) נדה ט:, ב) שבת מו. וש"נ, ג) [גיטין פח.] חולין מג. מנחות נב: נדה ט:], ד) [לקמן מה. עט. קידושין ע.], ה) [קידושין עב.] יע"ש שיטת רב יהודה], ו) [יומא פד: יש"ן], ז) [קידושין עב.], ח) [ע"ז], ט) [ויש לעמוד מ' קידש ד"ה כל הסתמיים], י) [ביאור לשמחת תורה], כ) [יעיר היטב תוס' חולין ס. ד"ה פסוק וכו' מ"ש כפס יסיפון], ל) [מוקלטים וברוסל' ליתא], מ) [זמנות פפ"ח].

תורה אור השלם

1. נשים בציון ענו בתולת בערי יהודה:

איכה ה יא

2. נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם:

תהלים לז כה

3. ידו פרש צר על כל מחמדיה כי ראתה גוים באו מקדשה אשר צויתה לא יבאו בקהל לך:

איכה א י

4. לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי גם דור עשירי לא יבא להם בקהל יי עד עולם:

דברים כג ד

5. פרשה ציון בידיה אין מנחם לה צוה יי ליעקב סביביו צריו היתה ירושלם לנדה ביניהם:

איכה א יז

6. ויגל מלך אשור את ישראל אשורה וינחם בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי:

מלכים ב יח יא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמוראי ובו' דהולד כשר דלר"ע ובו'. ע' לקמן מד ע"א ותף ע ע"א ועש"נ: ד"ה פסיק זה ובו' ועוד יאגדות חילקות. כפי' רשב"ם כ"ב ד' קמא ע"ב ד"ה קפלו: ד"ה עובד כוכבים שקידש ובו' וה"ה הבא על שפחה. עיין לקמן סט ע"ב מתני' ועש"נ:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עבדי שלמה שנשאו בנות ישראל בחזקת עשרן: (ב) ד"ה נער וכו' דאוכריה להאי קרא לעיל נקט ליה הכא: (ג) תוספות ד"ה קסבר וכו' דביוצא בה: (ד) באו"ר לר"ע אע"ג דלא כל"ל ואות ד' נמחק: (ה) ד"ה פסוק וכו' גם זקנתי אלא שכן היה שמו נער ופסיקתא:

תוספות ישנים

דאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה. וא"ת ולימא דקאמר כאיהך סתמא דאמרינן לקמן (ד' סט:) שוכר כיכרים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר לגדיה אין מקבלין גרים מן התרמוד משום עבדי שלמה שנאו בת ישראל. י"ל מ"מ פריך שפיר דמאי אולמיה דהך סתמא מהך סתמא:

מוסף רש"י

קפסיק ותני. הכאן מכין העובדי כוכבים שהיכין יאפילו מן תרמוד. אלמא כני תרמוד עובד כוכבים נמורים הן (נדה ו:). זאת אומרת מקבלין גרים מתרמוד. כשרין לבא בקהל ולא אמרינן ממזרים הן שנתערבו בבנות עשרת השבטים ישראל"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר (שם). הלכה כסתם משנה. רבי היא סידר המשנה וכשראה דברי חכם ישרי בעייני שנאן סתם לא אומרו אם אומרו בגליון כדי שלא יהו שניים ומי יודע ויראין כאילו נשנו (ביצה ב:). אמוראי נינהו אליבא דר' יוחנן. מר אמר כסתם משנה אמר ר' יוחנן ומר אמר כו' (מנחות ב:) דלא סיל ר' יוחנן דמימר הלכה כסתם משנה. אלא היכא דסבירא ליה אמר בהדיא הלכה כמשנה ו, ואמורא אחרינא אמר נמתיה דר' יוחנן הלכה בסתם משנה (חולין ק:). נדה ה' ליעקב סביביו בדיר. צרים שהיו מוקפים אותם בגדנים, דהייבו עמון ומואב בגלילו לשם יוחר מן הכל כדאמרינן בחלק (סנהדרין צו:) עמון ומואב זמיני ביטי דיוסלים היו, אותם ליה ביטיו מוקפים אותם לף בגלותם, כגון דומניא. דעמונאי היא אוכיגם בגבול ויהו מלוים לישראל שבפוס הרא (קדושין עב:). וינחם בחלח ובחבור. בעשרת שבטים שהגלה סנחריב משמיה (קדושין עב:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com